

ICCDPP Sporočilo Norveška 2019 –

Vodenje storitev poklicnega razvoja v negotovi prihodnosti:
Zagotavljanje dostopa, integracije in inovacij

Povzetek

Kariera je pot posameznika skozi življenje, učenje in delo. Kako ljudje živijo, gradijo svoje veščine, skrbijo za svoje družine in kako delujejo na trgu dela, vse to vpliva na družbo in gospodarstvo.

Zato imajo vlade, družbe, delodajalci in izobraževalne organizacije interes, da se ljudi podpre pri razvoju dobrih in produktivnih karier, takih, ki imajo za ljudi same pomen.

Državljeni, ki učinkovito upravljajo svoje kariere in znajo bolje odgovoriti na spremembe trga dela, razvijajo svoje spretnosti in prispevajo k družbi in gospodarstvu. Vprašanje, kako lahko vlade podprejo državljane, da bi ustvarili kariere, ki izpolnjuje njihove cilje, je bilo v središču devetega Mednarodnega simpozija o razvoju kariere in javne politike v Tromsøu na Norveškem 17.-20. Junij 2019. Med simpozijem so predstavniki iz 33 držav in UNESCO, OECD, Evropske komisije, Evropskega centra za usposabljanje in Evropskega centra za razvoj poklicnega usposabljanja razpravljali in določili vrsto učinkovitih politik in praks. Razprave so povzeti v tem sporočilu.

PRIPOROČILA

- 1. Razviti medsektorsko strategijo za karierni razvoj¹ in jo vključiti v širše spretnosti, izobraževanje, zaposlovanje in socialne politike.**
- 2. Okrepiti kvantitativne in kvalitativne dokaze o kariernem razvoju, da bi podprli odločitve v politiki in praksi.**
- 3. Ustvariti mehanizme za izmenjavo in učenje iz mednarodne politike in prakse.**
- 4. Zagotoviti programe kariernega razvoja in storitve, ki razvijajo zmožnost državljanov za upravljanje lastne kariere.**
- 5. Povečati ozaveščenost in dostop do programov in storitev za razvoj kariere.**
- 6. Prepoznati raznolikost uporabnikov programov in storitev kariernega razvoja ter zagotoviti, da izvajanje priznava to raznolikost.**
- 7. Vzpostaviti mehanizme za podporo usklajevanja in sodelovanja med vladnimi službami in agencijami, ki so odgovorne za karierni razvoj in s tem povezana področja.**
- 8. Omogočiti državljanom, da oblikujejo programe in storitve za karierni razvoj.**
- 9. Razviti in zagotoviti vire (tudi finančne) za nacionalni organ, ki bo podpiral posvetovanje in usklajevanje s področja razvijanja karier.**
- 10. Zagotoviti sredstva za inovacije in prostor za pilotiranje novih programov in storitev za razvijanje kariernih poti.**
- 11. Sprejeti celovit in preoblikovan večkanalni pristop k izvajanju programov in storitev kariernega razvoja.**

¹ Dejavnost, imenovana „karierni razvoj“ v tem sporočilu, se tako pri nas, kot v drugih državah imenuje tudi poklicna orientacija, karierna orientacija in vseživljenjsko svetovanje in vodenje.

12. Zagotoviti, da so strokovnjaki za razvoj kariere visoko usposobljeni in podprti, da bodo še naprej inovirali in razvijali svojo prakso.

ICCDPP Sporočilo Norveška 2019 –

Vodenje storitev poklicnega razvoja v negotovi prihodnosti:
Zagotavljanje dostopa, integracije in inovacij

Uvod

Kariera je zemljevid posameznika skozi življenje, učenje in delo. Kako ljudje živijo, gradijo svoje veščine, skrbijo za svoje družine in kako delujejo na trgu dela, vse to vpliva na družbo in gospodarstvo. Zemljevidi, ki jih posamezniki zarišejo skozi svoje življenje, pomenijo razliko za organizacije, v katerih delajo, in družbe, v katerih živijo.

Prihodnost ni fiksna, temveč je odvisna od individualnih in kolektivnih odločitev in delovanja. Prehod na novo delovno mesto, ustanovitev novega podjetja, delitev starševskega dopusta, skrajšanje ur zaposlitve, vpis v izobraževanje odraslih ali opustitev šolanja so vse odločitve v zvezi s kariero, ki imajo velik vpliv tako na posameznikovo dobro počutje in preživetje, kot tudi na širšo družbo. Zaradi tega imajo vlade, družbe, delodajalci in izobraževalne organizacije interes, da pomagajo ljudem graditi dobre, učinkovite in smiselne kariere.

Številne vlade so razvile vrsto politik, programov in storitev za pomoč posameznikom, družinam in skupnostim, da se učenje o izobraževanju in delu, uspešnih prehodih ter razvoju in upravljanju kariere. Te intervencije poklicnega razvoja se lahko izvajajo v izobraževalnem sistemu, v službah za zaposlovanje ter na delovnih mestih in v skupnostih. Dejavnosti, ki vključujejo programe kariernega razvoja so različne in jih je mogoče financirati in izvajati na različne načine.

Karierni razvoj je povezan s širokim razponom političnega delovanja. Predvsem prispeva k:

- ekonomski politiki s povečanjem učinkovitosti trga dela in izboljšanim sporočanjem o spretnostih in delih, ki jih gospodarstvo potrebuje;
- izobraževalni politiki, ki državljanom pomaga razumeti izobraževalne poti in razmisliti, kako bodo spretnosti in znanja, pridobljene v izobraževalnem sistemu, razvili do konca svojega življenja;
- socialni politiki z izenačevanjem dostopa do informacij in priložnosti ter s pomočjo državljanom pri kritičnem razumevanju izobraževalnega sistema in trga dela.

Vprašanje, kako lahko vlade podprejo državljanke, da bi ustvarili kariere, ki izpolnjuje njihove cilje, je bilo v središču devetega Mednarodnega simpozija o razvoju kariere in javne politike v Tromsøu na Norveškem 17.-20 Junij 2019. Simpozij je organizirala in financirala Skills Norway s podporo Mednarodnega center za karierni razvoj in javno politiko (ICCDPP). Udeležilo se ga je 160 delegatov iz 33 držav in predstavniki Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD), Unesca, Evropske komisije (ES), Evropske fundacije za usposabljanje (ETF) in Evropskega centra za razvoj poklicnega usposabljanja (CEDEFOP).

Pred simpozijem so udeleženci predložili nacionalne dokumente in pripravili štiri tematske sinteze, ki so obravnavale:

- kontekst in izzive za politiko pri kariernem razvoju;
- cilje in dostop do programov in storitev za poklicni razvoj;
- vključevanje politik, programov in storitev poklicnega razvoja v širšo družbo;
- vodenje, inovacije in spremembe v prihodnosti.

Te sinteze so na voljo na spletni strani simpozija in zagotavljajo zbirko dokazil za sodelujoče države in mednarodne organizacije. Na simpoziju so predstavniki držav in mednarodnih organizacij razpravljali o štirih temah, skupnih perspektivah in opredelili vrsto učinkovitih politik in praks. Te razprave so povzete v tem sporočilu. Sporočilo prikazuje prikaže mednarodne dobre prakse in pripravi vrsto priporočil, ki jih lahko države uporabijo in prilagodijo svojim kulturnim in političnim okoljem.

Tema # 1 Kontekst in izzivi politike kariernega razvoja

Obstajajo številna politična, socialna, gospodarska in tehnološka vprašanja, ki vplivajo na življenje in kariero ljudi. Med njimi so avtomatizacija, konflikti, demografske spremembe kot npr. staranje prebivalstva, digitalizacija, okoljske spremembe, „gig gospodarstvo“, globalizacija in rastoče migracije, politična nestabilnost, socialna neenakost, urbanizacija, porast nereguliranih in nezanesljivih virov informacij (vključno s kariernimi informacijami) in vrsto drugih vprašanj.

Ta vprašanja oblikujejo kariere ljudi, odpirajo nove priložnosti in postavljajo nove izzive. Mnogi ljudje, ki se osebno odzivajo na takšne spremembe, morajo razviti nove spretnosti, stališča in sposobnosti, vključno z novimi veščinami upravljanja kariere. Ta vprašanja so verjetno tudi izziv za organizacije, da se pogajajo in hkrati uspešno zaposlujejo, zadržijo in razvijajo osebje.

Politike, programi in storitve poklicnega razvoja lahko opogumijo posameznike s pomočjo pri raziskovanju trga dela, analiziranju sprememb in oblikovanju odzivov na te spremembe, ki povečujejo odpornost in zagotavljajo njihovo preživetje. Delodajalce lahko podpira s krepitvijo povezav med izobraževanjem in zaposlovanjem, z obravnavanjem potreb po znanjih in spretnostih ter z bolj gladkim preходом v zaposlitev. Lahko služi tudi za povečanje enakosti in socialne vključenosti, s tem da zagotavlja koristne informacije in dostop storitev za prikrajšane.

Večina držav, ki so sodelovale na simpoziju, je poročala, da je njihova vlada priznala vrednost razvoja kariere kot del javne politike in da na splošno javne naložbe na tem področju naraščajo.

PRIPOROČILA ZA DRŽAVE

1. **Razviti medsektorsko strategijo za karierni razvoj in jo vključiti širše v spretnosti, izobraževanje, zaposlovanje in socialne politike.** Za politiko kariernega razvoja je značilno sodelovanje med več ministrstvi, različnimi sodnimi oblastmi in različnimi odločevalci. Vzpostavitev strategije, ki črpa iz dokazov in mednarodnega učenja ter izrecno povezuje širše spretnosti, izobraževanje, zaposlovanje in socialne politike, lahko izboljša učinkovitost politik in programov.
2. **Okrepiti kvantitativne in kvalitativne dokaze o kariernem razvoju, da bi podprli odločitve v politiki in praksi.** Obstaja precej baz dokazov o intervencijah

kariernega razvoja, ki se lahko uporabijo za obveščanje tako politike kot prakse. Vlade bi si morale prizadevati za njihovo uporabo in prispevati s podporo, financiranjem in naročanjem raziskav in evalvacij. Prav tako je ključno, da so praktiki vključeni v ustvarjanje in uporabo dokazov in teorij v svoji vsakodnevni praksi.

3. **Ustvariti mehanizme za izmenjavo in učenje iz mednarodne politike in prakse.** Karierni razvoj je mednarodno področje prakse, politike in raziskav. Pomembno je, da države nadaljujejo dialog z drugimi, da bi olajšale učenje. To lahko poteka v obliki regionalnega sodelovanja, čezmejnih primerjalnih analiz, naročanja mednarodnih pregledov dokazov in sodelovanja z mednarodnimi organizacijami, vključno z ICCDPP.
4. **Zagotoviti programe kariernega razvoja in storitve, ki razvijajo zmožnost državljanov za upravljanje lastne kariere.** Karierni razvoj je vseživljenjska dejavnost, s katero državljani oblikujejo svoje življenje, učenje in delo. Ne gre samo za sprejemanje odločitev na ključnih točkah prehoda. Programi in storitve poklicnega razvoja bi morali omogočiti in podpreti državljane, da razvijejo lastno kariero. Države bi morale določiti, katere karierne veščine in znanja (veščine za vodenje kariere) so dragocene v svojem kontekstu in jih vključiti v izobraževalni sistem in širše politike razvoja spretnosti.

Tema # 2 Cilji in dostop do kariernega razvoja

Karierni razvoj podpira doseganje širokega spektra ciljev socialne politike. Pri mlade so takšni cilji zmanjševanje zgodnjega opuščanja šolanja, vključevanje mladih v vse ravni izobraževanja, podpiranje uspešnih prehodov v izobraževanje, usposabljanje in zaposlovanje ter spodbujati mlade da nabirajo izpolnjujoče karierne poti, ki jim zagotavljajo preživetja. Pri odraslih se cilji nanašajo na izpopolnjevanje in ponovno pridobivanje veščin, na vseživljenjsko učenje, na zaposlenost in zaposljivost ter na upravljanje mnogokratnih prehodov med deli. Pri delodajalce gre za obravnavanje pomanjkanja spretnosti in prilagodljivosti delovne sile. Pri izobraževanju so cilji lahko izboljšanje zapomnljivosti, izvedba (uporaba naučenega) in napredovanje študentov. Za ranljive skupine v družbi, lahko cilji naslavljajo socialno pravičnost v izobraževanju in udeležbi na trgu dela (v zaposlenosti). Kljub visokim pričakovanjem je v mnogih državah dostop do programov in storitev kariernega razvoja omejen zaradi števila posamezniki, npr. zaposlenih, ljudi, ki živijo na podeželju, in prikrajšanih odraslih, ki si pogosto prizadevajo za dostop do podpore. Za druge, zlasti tiste, ki se ukvarjajo z nezaželenimi in nepričakovanimi prehodi na trgu dela, je potreba po programih in storitvah kariernega razvoja nujna, vendar je dostop pogosto omejen.

PRIPOROČILA ZA DRŽAVE

5. **Povečati ozaveščenost in dostop do programov in storitev za razvoj kariere.** Karierni razvoj se mora začeti zgodaj in trajati vse življenje. Dostopnost programov in storitev kariernega razvoja državljanom je omogočeno, kadar ti razumejo koncept kariere, prepoznavajo možnosti za razvoj njihovih karier in so ozaveščeni o možnostih, ki jih ponujajo strokovno zasnovani programi in storitve kariernega razvoja. Države bi morale poskrbeti, da državljani razumejo svojo kariero kot nekaj, do česar imajo pravico, da spremlja zahteve državljanov po podpori pri kariernem razvoju in poveča razpoložljivost podpore za karierni razvoj skozi vse življenje.

6. **Prepoznati raznolikost uporabnikov programov in storitev kariernega razvoja ter zagotoviti, da izvajanje priznava to raznolikost.** Različne skupine državljanov uporabljajo in doživljajo drugače različne programe in storitve kariernega razvoja, npr. mladi v izobraževanju in tisti, ki vanj niso vključeni, delavci z različnimi veščinami, tisti, ki prehajajo na trg dela, begunci, etnične in verske manjšine ter invalidi. Zato je pomembno, da se pri oblikovanju in organizaciji programov in storitev prepozna raznolikost teh uporabnikov in naslovi vprašanja dostopa in kakovosti za vsako od teh skupin.

Tema # 3 Vključevanje razvoja kariere v širšo družbo

Karierni razvoj je kompleksna dejavnost, ki zahteva sodelovanje številnih akterjev. V vladi obstaja potreba po usklajevanju dejavnosti več ministrstev, medtem ko izven vlade delodajalci, sindikati, vzgojitelji in državljanji imajo podporo vseh politik, programov in storitev. Ključni izziv za politiko kariernega razvoja je najti načine, s katerimi bo mogoče zagotoviti, da bodo vsi ti različni akterji učinkovito sodelovali med seboj.

PRIPOROČILA ZA DRŽAVE

7. **Vzpostaviti mehanizme za podporo usklajevanja in sodelovanja med vladnimi službami in agencijami, ki so odgovorne za karierni razvoj in s tem povezanimi področji.** Karierni razvoj običajno preči več ministrstev in vladnih ustanov. Glede na to je pomembno vzpostaviti mehanizme sodelovanja znotraj vlade, med ministrstvi, med področji in ustanovami, ter vzpostaviti ravni pristojnosti.
8. **Omogočiti državljanom, da oblikujejo programe in storitve za karierni razvoj.** Ljudje, ki uporabljajo programe in storitve kariernega razvoja, morajo imeti osrednjo vlogo pri opredelitvi, kaj naj ti programi vsebujejo in kako naj delujejo. To bi moralo vključevati zbiranje rednih povratnih informacijah in vprašalnikov o zadovoljstvu, vendar bi moralo presegati „posvetovanje“ in „povratne informacije“, da bi vključili sodelovanje državljanov pri oblikovanju in razvoju programov in storitev.
9. **Razviti in zagotoviti vire (tudi finančne) za nacionalne organe, ki bodo podpirali posvetovanje in usklajevanje s področja razvijanja kariernih poti.** Učinkovito politiko podpira ustvarjanje formalnih struktur, ki omogočajo dialog in sodelovanje med različnimi akterji in zainteresiranimi stranmi na področju kariernega razvoja. To bi moralo vključevati predstavnike vlade, delodajalce, sindikate, izobraževalne ustanove, ponudnike programov kariernega razvoja, karierne svetovalce in uporabnike programov in storitev.

Tema # 4 Vodenje inovativnih sprememb za prihodnost

Politika kariernega razvoja in praksa se še naprej gibljeta in razvijata kot odziv na spreminjajoči se kontekst. Pomembno je, da oblikovalci politik razumejo možnosti, ki jih ponuja vrsta inovacij, in razmislijo, kako jih je mogoče najbolje uporabiti v kontekstu.

Poleg tega, da se osredotočamo na vpeljavo inovacij, je za to potrebno skrbno načrtovanje izvajanja s strani vlad. Premik od ideje k inovaciji k izvajanju se ne zgodi sam, ampak ga je treba voditi in upravljati, financirati in zagotoviti vse potrebne vire.

10. **Zagotoviti sredstva za podporo inovacijam in prostor za pilotiranje novih programov in storitev za karierni razvoj.** Vlade morajo zagotoviti programe kariernega razvoja in storitve, s tem da financirajo in omogočijo izvajanje smelih poskusov pilotiranja novih idej in s skrbnim evalviranjem njihovega vpliva.
11. **Sprejeti celovit in preoblikovan večkanalni pristop k izvajanju programov in storitev kariernega razvoja.** Državljeni želijo imeti možnost dostopa do programov in storitev razvoja kariere na različne načine in z različnimi pristopi. Učinkoviti programi in storitve kariernega razvoja uporabljajo digitalne in analogne tehnologije ter jih povezujejo z osebnimi pristopi. Tak integriran večkanalni pristop ima potencial preoblikovati programe in storitve kariernega razvoja na način, ki hkrati povečujejo dostop in kakovost.
12. **Zagotoviti, da so strokovnjaki za razvoj kariere visoko usposobljeni in imajo podporo, da bodo še naprej inovirali in razvijali svojo prakso.** Učinkovit karierni razvoj je odvisen od visoko usposobljenih strokovnjakov z dostopom do stalnega strokovnega razvoja. Vlade bi morale podpreti stroko, da bi še naprej inovirala, izkoristila nove tehnologije, raziskave in teorije ter se ukvarjala s prihodnostjo, ko se bo odprla.